

РЕШЕНИЕ

№ 699

гр. София, 07.02.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ВЪЗЗ. IV-A СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и девети януари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Стела Кацарова

Членове: Йоана М. Генжова
Виктория Мингова

при участието на секретаря Цветелина П. Добрева Кочовски като разгледа докладваното от Стела Кацарова Въззивно гражданско дело № 20231100510798 по описа за 2023 година

Производството е по реда на чл. 258 и сл. ГПК.

С решение от 20.06.2023 г., гр.д. 15503/2021 г., СРС, 164 с-в се осъжда „П.К.Б.“ ЕООД да заплати на „Т.К.“ ООД на основание чл. 55, ал. 1, предл. 1 33Д сумата 196,55 лв. – предадена без основание сума (удържана като възнаграждение за пакет допълнителни услуги по договор за потребителски кредит № 300356604433/11.03.2019 г.) от Е.М.Н. за „П.К.Б.“ ЕООД през периода 01.12.2015 г. – 26.02.2020 г. въз основа на нищожни клаузи по Споразумение за допълнителен пакет услуги към договора, които вземания са цедирани на „Т.К.“ ООД с договор за вземания на финансови институции от 26.02.2020 г., ведно със законната лихва от датата на ИМ – 01.12.2020 г. и сумата 720 лв. – разноски.

Срещу решението постъпва въззивна жалба от ответника по иска „П.К.Б.“ ЕООД. Счита, че цесията е редовно съобщена на длъжника от новия кредитор, упълномощен в тази насока от първоначалния кредитор. Договорът за потребителски кредит съдържа условията за погасяване на кредита и подробен погасителен план, които дават информация за размера, броя,

периодичността и датите за плащане на погасителните вноски. Ясно са фиксирани размерите на ГПР и възнаградителната лихва. Искане се отменя на решението и постановяване на друго, с което да се отхвърли искът.

Въззиваемият – ищецът „Т.К.“ ООД оспорва жалбата.

Софийският градски съд, IV-А с-в, след съвещание и като обсъди по реда на чл. 269 ГПК наведените в жалбата оплаквания, приема за установено от фактическа и правна страна следното:

Въззивната жалба е подадена в срока по чл. 259, ал. 1 ГПК от надлежна страна и е допустима, а разгледана по същество е **неоснователна**.

Изцяло обжалваното решение е валидно, допустимо и правилно.

Съобразно чл. 272 ГПК, когато въззивният съд потвърди първоинстанционното решение, мотивира своето решение, като може да препрати и към мотивите на първоинстанционния съд. В случая, при обсъждане само на оплакванията по въззивната жалба с оглед чл. 269, изр. 2 ГПК, настоящият съдебен състав намира, че крайните изводи на двете инстанции съвпадат. Възприема фактическите и правни констатации в обжалваното решение, срещу които се възразява в жалбата. В настоящото производство не са представени нови доказателства. Решението следва да се потвърди и по съображения, основани на препращане към мотивите на първоинстанционния съд в частта им, оспорена в жалбата.

В отговор на оплакванията по жалбата, въззивният съд приема следното:

Предявен е иск с правно основание чл. 55, ал. 1, предл. 1 ЗЗД.

По силата на Договор за потребителски кредит № 300356604433/11.03.2019 г., ответникът по иска „П.К.Б.“ ЕООД предоставя на трето за спора лице Е.М.Н. кредит от 1 000 лв., подлежащ на връщане на 24 анюитетни месечни вноски от по 59,41 лв. Уговорен е годишен процент на разходите 45,03 % и годишен лихвен процент от 38,30 %. Съобразно съдебно-счетоводната експертиза, след включване на такси за допълнителен пакет услуги „Бонус КДКО“, всяка погасителна вноска възлиза на 110,98 лв., а ГПР достига размер от 216 %.

С договор за вземания на финансови институции от 26.02.2020 г., първоначалният кредитополучател Е.М.Н. прехвърля на ищеца „Т.К.“ ООД

всички свои вземания по кредитното правоотношение.

С пълномощно от същата дата цедентът овластява цесионера и нов кредитор-ищеца да уведоми длъжника-ответник за прехвърлянето и промяната на кредитора.

Съобразно чл. 99, ал. 4 вр. ал. 3 ЗЗД, прехвърлянето има действие спрямо третите лица и спрямо длъжника от деня на съобщаването му на длъжника от предишните кредитори и цеденти. В случая, съобщение за цесията е връчено на ответника с известие на телепоща на 18.05.2020 г. Фактът за цесията достига до знанието на ответника и с връчения препис от исковата молба, която обективира волеизявление за нотификация на цесионера. Връченият препис от исковата молба с доказателства, включително преписи от изходящите уведомления за прехвърлянето от цесионера, обвързват ответника с последиците на прехвърлянето.

Сключеният между страните договор за кредит е потребителски по смисъла на чл. 9 ЗПК.

Не са спазени изискванията на чл. 11, ал. 1, т. 11 ЗПК, а именно: условията за издължаване на кредита от потребителя, включително погасителния план да съдържащ информация за размера, броя, периодичността и датите на плащане на погасителните вноски, последователността на разпределение на вноските между различните неизплатени суми, дължими при различни лихвени проценти за целите на погасяването.

Не е спазена и следващата т. 12 относно информация за правото на потребителя при погасяване на главницата по срочен договор за кредит да получи при поискване и безвъзмездно, във всеки един момент от изпълнението на договора, извлечение по сметка под формата на погасителен план за извършените и предстоящите плащания; погасителният план посочва дължимите плащания и сроковете и условията за извършването на тези плащания; планът съдържа разбивка на всяка погасителна вноска, показваща погасяването на главницата, лихвата, изчислена на базата на лихвения процент, и когато е приложимо, допълнителните разходи; когато лихвеният процент не е фиксиран или когато допълнителните разходи могат да бъдат променени съгласно договора за кредит, в погасителния план се посочва ясно, че информацията, съдържаща се в плана, е валидна само до последваща

промяна на лихвения процент или на допълнителните разходи съгласно договора за кредит.

Допуснато е нарушение на чл. 19, ал. 1 ЗПК, според който ГПР по кредита изразява общите разходи по кредита за потребителя, настоящи или бъдещи (лихви, други преки или косвени разходи, комисиони, възнаграждения от всякакъв вид, в т.ч. тези, дължими на посредниците за сключване на договора), изразени като годишен процент от общия размер на предоставения кредит. В решение на СЕС по дело С-686/2019 г. се приема, че „общи разходи по кредита за потребителя“ обхваща всички разходи, които потребителят е длъжен да заплати по договора за кредит и които са известни на кредитора, включително комисионите, които кредитополучателят е длъжен да заплати на кредитора.

В тази връзка, към процесния договор, освен липсата на подробен погасителен план, отсъства и напълно изчерпателна информация за вида и размера на компонентите от всяка една анюитетна вноска. Клаузите на договора не внасят достатъчно яснота кои точно са компонентите, които формират годишния процент на разходите, включително доколко касаят и възнаградителната лихва. Уговорените допълнителни възнаграждения, такси и разноски за услуги по кредита са предвидени като отделни задължения, вместо да бъдат включени изрично в ГПР. Такива са таксите за допълнителен пакет услуги „Бонус КДКО“ за общо 1 237,68 лв. В резултат, на практика задължението по кредита се увеличава от 1 425,59 лв. на общо 2 663,27 лв., а месечната вноска се увеличава от 59,41 лв. на 110,98 лв., което не е отразено в погасителния план.

Отделно, при съотношение с усвоения кредит от 1 000 лв., размерът на възнаградителната лихва, като компонент от ГПР съгласно чл. 19, ал. 1 ЗПК, с фиксиран размер от 38,30 %, неколккратно превишава размера на нормативния минимум за законната лихва от 10 %, като очевидно включва и още едно допълнително, но неуредено изрично, възнаграждение за кредитора. След като тази лихва, участваща във формирането на ГПР, надвишава размера на нормативния минимум, това неминуемо рефлектира и върху размера на ГПР, като реално го завишава от 45,03 % на 216 %.

Така уговореният размер на ГПР от 45,03 %, но без посочените „скрити възнаграждения“, които биха го оскъпили, води до заобикаляне на чл. 19, ал. 4

ЗПК, регламентиращ императивното ограничение, че годишният процент на разходите не може да бъде по-висок от пет пъти размера на законната лихва по просрочени задължения в левове и във валута, определена с постановление на Министерския съвет на Република България, а именно 10 %, т.е. ГПР да не е по-висок от 50 %. Налице е и поставяне на потребителя, като по-слаба страна по правоотношението, в неизгодна позиция, което противоречи с принципа за добрите нрави.

Предвид изложеното, нищожна е уговорката за фиксираня размер на договорната възнаградителна лихва от 38,30 %, поради нарушен принцип на справедливост и добрите нрави по смисъла на чл. 26, ал. 1 ЗЗД. При извършена преценка за нищожност към момента на договарянето, въззивният съд съпоставя следните критерии: лихвата е предвидена като възнаградителна за ползване на предоставения кредит, преди пълното му изплащане, а не като мораторна за неизпълнение. Размерът значително превишава този на предвидимите към момента на договарянето обичайни вреди за ищеца от пропуснатите ползи при разсроченото изплащане. Същевременно уговореният размер несправедливо и прекомерно оскъпява кредита за потребителя, като икономически по-слабата страна в правоотношението. Получаването на подобна възнаградителна лихва, вместо да обезщети адекватно изправната страна, води до нейното неоснователно обогатяване за сметка на потребителя.

Съобразно чл. 143 и чл. 146, ал. 1 ЗЗП, нищожна е като неравноправна клауза в договор, сключен с потребител, всяка уговорка в негова вреда, която не отговаря на изискването за добросъвестност и води до значително неравновесие между правата и задълженията на търговеца или доставчика и потребителя, освен ако клаузата е уговорена индивидуално. Презумпцията на чл. 146, ал. 4 ЗЗП не е оборена. Не се доказва, потребителят при договарянето да е разполагал с възможност да изрази становище и повлияе върху съдържанието на договора и конкретните клаузи. Обсъдените клаузи са нищожни, като неравноправни поради противоречие със закона, неговото заобикаляне и накърняване на добрите нрави – чл. 26, ал. 1 ЗЗД, изключване и ограничаване правата на потребителя – чл. 20, ал. 1 ЗПК, имащи за цел и резултат заобикаляне на закона – чл. 21, ал. 1 ЗПК и с оглед неспазено изискуемо съдържание – чл. 22 ЗПК вр. чл. 11, ал.1, т. 10 вр. 19, ал. 1 ЗПК.

Предвид обсъденото, в полза на ищеца, като цесионер на кредитополучателя, възниква правто да претендира възстановяване на нарушеното имуществено равновесие по реда на чл. 55, ал.1 предл. 1 ЗЗД чрез връщане на платената при начална липса на правно основание сума от 196,55 лв. за допълнителен пакет услуги „Бонус КДКО“.

Крайните изводи на двете съдебни инстанции съвпадат. Първоинстанционното решение на основание чл. 271, ал. 1, изр. 1, предл. 3 ГПК следва да се потвърди.

Въззиваемият на основание чл. 78, ал. 8 ГПК вр. чл. 37, ал. 1 ЗПП вр. чл. 25, ал.1 НЗПП има право на сумата 100 лв. – юрисконсултско възнаграждение.

По изложените съображения, Софийският градски съд, IV-А с-в

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение от 20.06.2023 г., гр.д. 15503/2021 г., СРС, 164 с-в.

ОСЪЖДА „П.К.Б.“ ЕООД, със седалище: гр. София, бул. „България“ № **** да заплати на „Т.К.“ ООД, със седалище: гр. София, бул. **** сумата 100 лв. – юрисконсултско възнаграждение за въззивна инстанция.

Решението не подлежи на обжалване.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____